

CHOLO WRITING – ONE OF THE OLDEST FORMS OF CONTEMPORARY GRAFFITI

Simeon Zhivkov Zhelev

Faculty of Fine Arts, VTU “St. st. Cyril and Methodius”, Bulgaria

ЧОЛО НАДПИСИ – ЕДНА ОТ НАЙ-СТАРИТЕ ФОРМИ НА СЪВРЕМЕННИТЕ ГРАФИТИ

Симеон Живков Желев

*Факултет по изобразително изкуство, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“,
България*

Abstract: *We can understand the term cholo writing as the hand style made by the local chicano gangs in Los Angeles.*

The word chicano is used to self-determine the americans with mexican descent in USA, and also to determine the Mexican-americans in southwest US and Los Angeles.

It is a clearly distinguishable phenomenon, with a specific place in the history of graffiti in the western world. This writing is the first „styled name“ (Taki 183, Chaz, Futura 2000, Dondi etc.) which emerges in 20th century with unique by its kind and highly specific aesthetic.

Cholo writing develops long before the emerging of traditional graffiti from the eastern coast and their explosion in 70^s and 80^s in New York.

Keywords: *Street Art, Graffiti, Writings, Gangs, Cholo, History, Style*

Резюме: *Под израза „чоло писане“ или „чоло надписи“ се разбира ръчният стил (ръкопис) създаден от Чикано бандите в Лос Анджелис.*

Думата „чикано“ се използва при самоопределянето на американците с мексикански произход в САЩ, както и за определянето на мексикано-американците в югозапада и Ел Ей.

Това е ясно разграничим феномен, със специфично място в историята на графитите в западния свят. Този вид писане е първото „Стилово име“ (styled name) или псевдонимен стил (Taki

183, Chaz, Futura 2000, Dondi и т.н.), който възниква през XX век, с уникална по рода си и силно характерна естетика.

Чоло писането се оформя много преди възникването на традиционните графити по източното крайбрежие и експлозията им през 70^{-те} и 80^{-те} години на XX век в Ню Йорк.

Ключови думи: *улично изкуство, графити, чоло, надписи, банди, история, стил*

Градската среда днес е динамична и постоянно бореца се за внимание, като това става норма за целия свят. Неонов надписи, пътни табели и знаци, билбордове, рекламни превозни средства и пана, като графитите и стрийт арта са едни от символите на големите градове и метрополиси. Неизтощимият стремеж за визуалност и разпознаваемост става водещ в съвременното градско общество. В много случаи графитите и рекламата използват близки визуални езици, като често си влияят взаимно. Те разчитат на крещящи цветове, динамика и закачливост. Уличните надписи са резултат от пречупването на класическия подпис с естетическите норми на нюйоркските графити. Световна практика сред младежта, този ръчно изписан стил е вече със статут на световен феномен. Изкривен и обогатен от националните и местни обичаи и традиции, се развиват различни стилове и направления в графитите и уличното изкуство.

Едно от малкото изключения отличаващи се от популярните нюйоркски графити е един стил и движение породено от смесването на няколко култури по западното крайбрежие на Съединените щати. Някои го наричат вестника на улицата, други Чоло надписи или графити. Те са един интересен случай на адаптацията на готическия шрифт за улично писане (Phillips, 1999).

Чаз (Чарлз) Бохоркес е може би един от първите драскачи и най-дълго практикуващи графити артисти на нашето съвремие, който скоро ще навърши 70 годишна възраст (Hundertmark & Hartl, 2017: p. 14). Според него най-ранните данни за графити в Лос Анджелис датират някъде от 30^{-те} години на XX век. Според Джефри Ъън Рос/ Jeffrey Ian Ross (Ross, 2016), надписите се появяват през 40^{-те} години на XX век, когато латино момчетата занимаващите се с почистване на обувки пишат по стените имената си с вакса за обувки, за да маркират своето място на тротоара. Може да се твърди, че градът има най-дългата история на уличното писане в света.

Преди навлизането на спрея, повечето графити в Ел Ей са изписани с боя и четка, а хората живеещи край реката, ползват четки с катранена боя за своите надписи (1940). Някои от тях могат да бъдат открити и в наши дни, доказвайки за дългата графити история на града (Chastanet & Gribble, 2009).

Според Чаз Бохоркес източен Ел Ей има свой тип графити наречен „плакас“ (placas или plaques), символизиращи границите на уличните територии. „Плакас“ са изрисувани с графити, стени, съдържащи имената на бандите или техните членове, често изписани по границите на тяхната общност. Те са символ на вяроност към техния квартал. Надписите окуражават бандите, подхранват тяхната сила, създават предпазна аура, като са изписани с букви, инспирирани от готическото писмо. Те са винаги главни и положени с черна боя или спрей (Hundertmark & Hartl, 2017).

Начупеният изписан шрифт, който се използва е известен под няколко имена „староанглийски“ (Old English), готически (Gothic script) или черно писмо (blackletter), но на практика се има предвид едно и също нещо. Той е престижен калиграфски шрифт, с който се изписват официални документи в американското общество. Характеризира се с висок контраст, тежки шрихи и начупеност, които привличат внимание. Този шрифт присъства в живота на хората от тяхното раждане до смъртта им. Може да се наблюдава и върху Диплома за завършено образование, Конституцията на САЩ, актове за раждане, смърт и брак, големи обществени вестници (заглавието на Ню Йорк Таймс, Лос Анджелис Таймс) и др. (фиг. 1-6).

По този начин копирането на „черното писмо“ дава на така наречените „плакас“ чувството за официалност и издига статуса на членовете на бандата в тяхното общество¹ (Pape, 2013: p. 88).

Друга причина за избора на черното писмо като основен източник на вдъхновение е това, че латиноамериканците са директно свързани с мексиканската култура. Всъщност Мексико има богата история свързана с шрифта и по-конкретно с черното писмо, която датира още от XVI век. Първите навлезли наборни шрифтове са готически, част от първата печатна машина в Новия свят, като първата печатна книга в двете Америки е Доктрина Бреве (Doctrina Breve, фиг. 7) издадена през 1543/1544 г. в Мексико. Тя съдържа религиозни текстове с букви от готическия шрифт Ротунда. Тези факти повлияват на дългата история и традиция при използването черното писмо в Мексико (Blackletter, Skye Oleson-Cormack).

В днешно време готическите букви са все така популярни в Мексико, като се наблюдават по стени на църкви, религиозни картини, използват се в стенописи, татуировки, превозни средства, рекламни табели, плакати, официални документи и др. С дълбоки корени, свързани с християнството и

¹ Pape, Chris. The golden age of gang graffiti, Swindle, 2013, p.88 (Pape, 2013: p. 88), 67 photos made from Howard Gribble 1970's: <https://www.flickr.com/photos/80643375@N00/sets/72157594333288415/> last view: 01.04.2022.

католицизма, черното писмо дава усещането за авторитет, трансцедентност, божественост и вечност. От тук тази традиция се прехвърля и в мексикано-американските съсловия в САЩ, а от там и в гангстерските графити в Лос Анджелис.

Плакас съдържат надписи, които най-често са гротескови, строго композирани, като заглавието е името на бандата, текста под него е изписан с имената на членовете ѝ, като се завършва с персоналния почерк (тага) на драскача. Обикновено това е човекът, който най-добре изписва староанглийския от цялата банда (фиг. 9). Самите надписи на членовете на бандата често се изписват в колона и подравняват от ляво или от дясно. Тези три конструктивни блока (заглавие, текст, подпис) своеобразно представят основата в оформлението на текста, което в същината си не се е променило, като започнем още от древни времена – до съвременната реклама и оформлението на книгата и всички печатни медии (Chastanet & Gribble, 2009). Тази традиция на вида шрифт, начинът на оформяне и езика, рядко се отклонява в драстични посоки през годините, като се предава в бандата от поколение на поколение. Стилът е характерен за цялото югозападно крайбрежие, но е най-силно изявен в Източен Ел Ей. Днес начинът на изписване на буквите се нарича Чоло графити или Чоло писане. То ескалира през 60^{-те} години на XX век, с навлизането на спрея, като през следващите години и през 70^{-те}, Хауърд Грибъл ги нарича златните години на графитите създадени от банди (gang graffiti).

Думата „чоло“ има сложен произход. На места се използва, като синоним на низък живот (lowlife) – имат се предвид хората, които се характеризират с непочтеност и имат склонност към криминални прояви. Жаргонната дума (Cholo) е присвоена от латиноамериканската младеж, за да обясни стила и принадлежността на хората асоциирани с местните банди. На други места се споменава, че думата произлиза от езика на ацтеките и по-точно думата „шолотл“ (Xolotl), която в превод означава куче. И в двата случая Чоло има негативно значение, но през 60^{-те} години, с началото на борбата за човешки права, думата започва да се използва в разговорната реч, като символ на гордост от латино-американците (Marking in L.A.: An Interview with François Chastanet). Думата Чоло е много повече от графити, тя става популярен израз при определянето на Мексикано-американската култура и начинът на живот на този етнос. Те се срещат по цялото югозападно крайбрежие на САЩ, но най-добрите примери за Чоло графити остават в източен Лос Анджелис.

Латино бандите са паралелна реалност на местния градски живот – от техните традиции и кодове, вербалния им език, начина на обличане,

татуировките, жестомимичния език – до буквените форми. Тези надписи понякога се наричат вестникът на улицата, като основната им функция е ясно да очертаят влиянието, територията и силата на бандите. Четенето на надписите може да ни даде ясната представа, в кой квартал сме, коя банда го управлява, дали има война между бандите (в зависимост от задрасканите надписи). Както Чаз Бохоркес казва: „Този стил графити се изписва от квартала за квартала (Hundertmark & Hartl, 2017). Дори полицаи през 1982 г. публикува малък, но подробен наръчник посветен на Чоло графитите. Целта му е да се определи значението на използваните думи и съкращения в контекста на уличните надписи, като по този начин да се спомогне на полицаите да извлекат ценна информация (Poirier, 1982).

Под израза Чоло писане се разбира ръчния стил (ръкописа) създаден от Чикано бандите в Лос Анджелис. Като „Чикано“ се използва за самоопределянето на американците с мексикански произход в САЩ, както и за определянето на мексикано-американците в югозапада и Ел Ей. Чоло надписите са много ясно разграничим феномен, с много специфично място в историята на графитите в западния свят. Това писане е първото по рода си „Стилово име“ (styled name) или псевдонимен стил (Пример: Taki183, Chaz, Futura 2000, Dondi и т.н.), който възниква през 40^{-те} години на ХХ век, със силно характерна и уникална по рода си естетика, която се развива много преди възникването на традиционните графити по източното крайбрежие и експлозията им в началото на 70^{-те} във Филаделфия и Ню Йорк.

Има известни разлики между Чоло и нюйоркския стил. В Ел Ей графитите са базирани на културата и расата. В Чоло писането един човек може да драска от името на цялата банда, която е ограничена в конкретна територия (квартал). Надписите рядко се правят в стил различен от готическия, като изписващи ги са винаги момчета. Чаз Бохоркес твърди, че не е чувал момчета да правят Чоло графити². Традицията в графитите и спецификата в езика се предават от поколение на поколение и не се променят драстично през годините. Този фактор спомага надписите да се запазят и до днес.

От друга страна при нюйоркските графити вниманието пада най-вече върху индивида, а не върху етническата му принадлежност, където „ставането“ (getting up) или добиването на известност с твоя личен таг в целия град или целия регион (щат) е с най-висок приоритет (отколкото това да си част от групата). Подписите са по-свободни и не са подведени под един общ стил, като се ползват главни и редовни букви (фиг. 8). Те често се смесват в едно

² Los Angeles 'CHOLO' Style Graffiti Art, Charles Bojorquez

изречение или конкретен псевдоним. Въпреки че нюйоркския стил и Чоло писането са стилистично различни, те имат повече общи неща, отколкото различия. Например и двата стила търсят уважение и признание, използвайки текста като изразно средство.

За латиноамериканците, бандите са били начина да се предпазят от бедността и расизма, където езикът и цвета на кожата са причината за тяхното маргинализиране. През 20^{-те} години на миналия век в Америка е имало масово депортиране на мексикано-американски граждани в Мексико, които са искали да синдикализират труда си. По време на Втората световна война американски военнослужещи са следвали латино-американци до квартала, в който живеят като са ги пребивали публично. Тези и други причини са били водещите в създаването на банди в кварталите, с цел да се предпазят от англо-американците. Много от бандите са били с имена носещи името на квартала или улицата, на която живеят, като тези локации са актуални и днес. В днешно време често се забелязва, банди от един и същ квартал или с един и същ етнически произход да се бият помежду си. Това показва, че те са изгубили своето първоначално значение и вече са тясно обвързани с териториалността, която пък е породена от контрола на наркотици в определени райони. Високата смъртност в латиноамериканските квартали е напълно нормална с оглед на това, че бандите „никнат като гъби“ и всеки иска да установи своето присъствие и влияние. По този начин Чоло надписите играят голяма роля в обезсмъртяването на човека или бандата. Изображението остава, дори когато убийствата и престрелките продължават. Надписите са тясно свързани с живота и смъртта, както и спомените и паметта на някои (Chastanet & Gribble, 2009).

Пример за това обезсмъртяване е Чаз Бохоркес, или по-точно едно негово изображение: Señor Suerte (г-н Късмет, фиг. 12). През 1969 г. той създава стилизиран образ на череп с шапка и преплетени пръсти, който да представя Чаз на улицата. Черепът става символ на почти всички латиноамерикански банди. За тях черепът не символизира смъртта, а по-скоро представя идеята за прераждане. Изображението на Чаз има функцията на талисман и се възприема, като гангстерско изображение символизиращо защита от смъртта³.

По време на златните години на графитите (70^{-те} и началото на 80^{-те} години на XX век) в Ню Йорк има бум на надписи и рисунки върху влаковете от метрото и целия град. Характеризират се с бурно развитие, поява на нови форми и цветни решения, както и увеличението в мащаба на изписаните графити (цели вагони и влакове). С издаването на книгата Subway Art през 1984

³ Los Angeles 'CHOLO' Style Graffiti Art, Charles Bojorquez

г. популярният нюйоркски стил навлиза в Ел Ей, като Чоло надписите остават леко встрани от графити сцената⁴ (Pape, 2013: p. 88). Благодарение на упоритостта на латино бандите и тяхната вяра в традициите, стилът е запазен и до ден днешен.

Днес Чоло буквите са все по-твърдо стъпили на земята и непоклатими, като тяхното влияние се разпростира отвъд границите на квартала. Този уникален стил в графитите изминава дълъг исторически път, от своя европейски готически първообраз, през символ на гордост на американската гангстерска култура, до признато световно влияние в изкуството (Chastanet & Gribble, 2009).

Многото фотографски серии и есета, направени през годините, спомагат за разпознаването на Чоло писането като важно влияние за цялата калифорнийска ъндърграунд култура. Благодарение на Хауърд Грибъл (Howard Gribble) и Франсоа Шастане (François Chastanet) можем да проследим развитието и еволюцията на Чоло писането през годините, както и да го анализираме по-подробно от калиграфска гледна точка.

В публикацията⁵ (Pape, 2013: p. 88) са представени образци заснети в периода от 1970 до 1975 г. (Хауърд Грибъл) и снимки на съвременни Чоло надписи (Франсоа Шастане). Чрез тях може добре да се установи развитието на гангстерските графити в различни исторически периоди.

Линията в повечето случаи е без промяна в ширините (гротеск), тя запазва дебелината си без значение от ъгъла на писане. Това се случва благодарение на спрея, който навлиза в уличните среди. Като инструмент той оставя точкова следа, като ъгъла на писане не влияе на линията (това е характерно при плоските инструменти: плоска четка, плоско перо и т.н.). По този начин, спреят кара пишещия да изкривява конструкцията на буквите, за да ги доближи до първоизточника (фиг. 11). Оставената следа, променя дебелината си по-скоро при приближаване и отдалечаване на спрея от стената (фиг. 13), което прави този инструмент близък с мекото перо в калиграфията (в зависимост от натиска, линията се променя – Copperplate).

По свой собствен начин, Чоло писането започва да изгражда присъщ стил, различен от вече споменатия готически ръкопис. Буквите са начупени (често изведени от квадрата), ъгловати и близки до готическите със своята конструкция (скелетът не се променя), кондензираност и силно изявени диагонални греди. Срещат се украсни детайли по тях (хиксове, точки, флорални

⁴ Pape, Chris. The golden age of gang graffiti, Swindle, 2013, p.88 (Pape, 2013: p. 88), 67 photos made from Howard Gribble 1970's

⁵ пак там (Pape, 2013: p. 88)

мотиви и др.), които служат предимно за естетически нужди. Хауърд Грибъл споделя за Чоло графитите през 70^{-те} години, че свастиката е елемент, който присъства често сред уличните надписи. Но в случая той не служи за индикация на симпатизиране към нацистите, а се ползва предимно, като декоративен елемент и опит да се привлече внимание към графита (Chastanet & Gribble, 2009). Всички букви, изписани със спрей, са сведени до готическа опростеност и геометричност. Серифите преминават в конструктивни елементи, като по този начин се получава един готически гротесков шрифт интерпретиран със спрей (фиг. 9).

Повечето латино банди (квартали) имат своя лека разновидност на Чоло надписите, но като цяло всички споделят общи неписани правила, като постигат ясно разграничаване от останалата визуална информация на улицата. Това е характерно още за античността и средновековието, когато книгите са изписвани на ръка от монаси калиграфи и дори да се използва един писан шрифт, той леко се различава от останалите, защото всеки монах си има характерен стил на писане. Освен „черното писмо“ Чоло се влияе и от друг вид типографски източници, като логотипите и монограмите на спортни отбори (Ел Ей Доджърс), както и от ръчно изписаните курсивни шрифтове по табели на магазини и павилиони. Франсоа Шастане определя 4 вида гангстерски надписи. Първия вид са най-популярните и най-често срещани надписи, това са Чоло графитите с монолинеарната адаптация на готически букви. Втория тип надписи са очертаните блокови букви, които понякога са допълнително усложнени с щрихи, пълнеж или светлосенки. Третият тип са очертаните надписи (в редки случаи са запълват с цвят), които стриктно следват формата на готическия шрифт и в по-редки случаи тежки шрифтове с квадратни серифи, напр. *Ежиптиен* (slab serif). Четвъртият вид надписи са курсивните шрифтове, които са инспирирани от Копърплейт, познат в България, като Англе (изписва се с меко точково перо). Тези надписи се забелязват най-вече при татуировките на членове от латино бандите и изключително рядко по улиците.

Към края на 40^{-те} и началото на 50^{-те} год. на ХХ век се забелязва честото използване на израза „cop safos“, придружаващ Чоло надписите със съкращение „C/S“ (фиг. 11) вместо подпис. Той е поставян под заглавието и имената на членовете от бандата. Това съкращение може да се наблюдава по стени, татуировки, албуми, плакати, дрехи и аксесоари, както и в интериорния дизайн на някои магазини за улична мода в Ел Ей. „C/S“ има няколко значения, но те са сравнително близки помежду си. Буквално преведено означава „с безопасност“ или „със сигурност“, но в латино (чикано) обществото се превежда „с респект“, като най-често е символ на протекция и мярка за

безопасност против кросване. За Хауърд Грибъл значението на израза е: „закриляно от Господ“, и се ползва с идеята, че надписите не трябва да бъдат премахвани или задраскани. Според Майк Джайънт (Mike Giant) в Чоло надписите „C/S“ означава, ако имаш проблем с някои член от бандата, значи имаш проблем с цялата банда⁶. Според други означава „нищо не може да отмени истината за това, което се твърди“. Хосе Антонио (José Antonio) говори за израза „con safos“ по следния начин: „Никой друг не може да обезчести графитите. Като почтен код на поведение. Все едно да произнесеш „Амин“, както и: „всичко, което казваш против мен ще ти се върне обратно“ (Bursiaga, 1992).

Опитните калиграфи знаят, че изписването на цели думи със главни готически букви не е удобно и се смята за грешка. По-този начин се постига нечетимост и шум в шрифтовата картина. Но това се забелязва често при Чоло надписите в Лос Анджелис, както и някои надписи на табели в Мексико, защото много от писарите на букви нямат преминалото калиграфско обучение.

Характерността на Чоло надписите да бъдат изградени с главни букви идва от една конкретна причина. Според Шастане, в западния свят, в редица училища се изучава Капиталис Монументалис или по-просто казано Римски главни букви. Идеята за главни букви често се използва широко в заглавия, надписи на табели, демонстрационни знамена и т.н. Така Чоло надписите и някои надписи върху рекламни табели в Мексико могат да се представят като продукт на начина на мислене и изписване на главни букви с готическата естетика и традиция. В случая не се търси четимост на буквите а по-скоро експресивност и отличимост. Трудно би могло да се определи кога точно черното писмо започва да се използва в Чоло надписите, но е ясно, че то вдъхновява цяла култура. Още от 50^{-те} години на миналия век, с всяко следващо поколение Чоло графитите еволюират, като създават собствена динамика и буквени форми. Въпреки това все още се наблюдава готическата структура в Чоло надписите, като някои букви почти копират дуктуса на перото от староанглийския (Chastanet & Gribble, 2009).

С годините се отделя и еволюира буквата „Е“, която е силно характерна и определя Чоло стила, тя се среща често в творби на Чаз Бохоркес, Лука Барселона, Ретна и други съвременни калиграфи. Тя повлиява и нашумелите нийоркски графити, които навлизат в Лос Анджелис през 1980 г. Външният ѝ вид прилича на цифрата 3, но завъртяна на 180°, като се нарича Гангстерско „Е“ (фиг. 27-28). В книгата *Cholo Writing: Latino Gang Graffiti in Los Angeles*,

⁶ Mike Giant-Handstyle History Lesson – YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=iluqN6p0xEc&t=22s> last view: 01.04.2022.

Франсоа Шастане споделя за нея, че външният ѝ вид силно наподобява главната буква „Е“ от калиграфските шрифтове Текстура и Фрактур, характерни за средновековието. Разбира се буквата не се копира буквално, а се интерпретира калиграфската конструкция на средновековния шрифт. С времето буквата еволюира, като преминава от отделни последователни щрихи – до опростяване на знака и монолинеарното му изписване на един дъх (фиг. 29). То е продиктувано от природата на инструмента, в случая спрей, както и от нуждата от бързо изписване. Така създадените чоло надписи имат сходна конструкция с шрифтовете *Текстура*, но и се различават от тях поради различния инструмент, който променя визуалността. Можем да кажем, че това са Готическо инспирирани гротескови графити надписи. Тази характерна конструкция се наблюдава и при други Чоло букви – ветрикалната греда при „L“, вертикалната греда при „T“, вертикалната греда при „C“. Характерната ритмичност в буквените форми, присъща за калиграфията, се пренася и в гангстерските надписи, което ги обогатява и извисява до известна степен (Chastanet & Gribble, 2009).

Според Шастане (Chastanet & Gribble, 2009) буквата „N“ е също много характерна и присъща за Чоло графитите. Визуално тя е огледално обърната и конструктивно изглежда като главната буква „И“ в кирилицата. Но всъщност тя не е обърната огледално, а е продукт на гротесковото опростяване на главната готическа буква „N“, която малко наподобява редовната буква „n“ (фиг. 28, това е нормално за готическите шрифтове, много главни букви са базирани и произхождат от редовните, те често са с допълнителни заобляния, орнаменти и греди). При нея се забелязва движението вляво, а след това вдясно, в долната част на хоризонталната греда, като това движение, се пренася в Чоло графитите. Впоследствие това движение се опростява докато получи финалната си характерна форма (на много места се срещат различни вариации на буквата „N“). Характерни букви за Чоло графитите още са начупеното „S“, интересните форми на „B“, „R“, „M“, „O“, „T“, „Y“, които ясно се разграничават. За Шастане буквите „T“ и „I“ нямат ясен произход. Единият вероятен вариант е те да са интерпретация на Капиталис Монументалис или негови типографски производни. Друга възможност за техния произход са оригинални дизайни на буквите от страна на драскачите, с цел да се усвои оптимално въздуха в думата и да влязат Чоло буквите в един стил („T“ е проблемна буква, свързана с визуалния баланс и междубуквеното пространство). За Шастане *плакас* могат да се възприемат като: „хибридни, главни, готически букви, като гангстерското „E“ представя обобщената идентичност на Чоло графитите“ (Chastanet & Gribble, 2009).

Със своя стил, Чоло писането въздейства и служи за отправна точка на някои типографски шрифтове в нашето съвремие, които могат да се видят върху обложки на албуми, плакати и др. (фиг. 14). Днес Чарлз Бохоркес, Криптик (Cryptik, фиг. 24) и др. са едни от водещите имена в уличната калиграфия със своя собствена интерпретация на Чоло писането. Чаз представя свои произведения от локални ъндърграунд мероприятия и арт пространства, до галерии и музеи. Негови работи са част от колекции на холивудски звезди, уважавани колекционери и големи музеи на изкуството, включително института Смитсоиън. Инспирирани от Чоло надписите, артистите по свой начин издигат на по-високо ниво този стил и му придават присъщата за него официалност и извисеност. Може да се наблюдава как един готически шрифт се пречупва през призмата на графитите и латиноамериканската култура, обогатява се с форми и значения и отново стига до своя първоизточник. Това е един много интересен феномен присъщ за калиграфията и типографията. С годините много писани и печатни шрифтове се преработват, като с малки промени или нововъведения (например при смяната на инструмента) се получават нови визуални форми. Пример: стиловете *Old style*, *Transitional*, *Modern* (Стар стил или *Антиква*, *Преходен*, *Модерен*), както и *Сецесион*, *Арт Деко* и психеделичните шрифтове от 60^{-те}. Чоло писането е интересен пример за развитието на калиграфията през вековете. Тази мултикултурност го прави толкова характерно и обаятелно и все така популярно в днешно време.

Чоло писането е най-старата позната форма на съвременни графити в Лос Анджелис, възникнала много преди да се появят ранните тагове и парчета от 70^{-те} години на ХХ век в Ню Йорк и Филадельфия. Чоло оказва голямо влияние на визуалното изразяване на Калифорнийската поп култура, включително сърф, скейт, лоу райдър (low rider), хип-хоп движението и др. (фиг. 17-23). Този тип писане е един феномен, възникнал в бурни времена, съчетаващ в себе си европейско-готическата калиграфия и типография и мексикано-американската (Чикано) култура. Надписите са с изцяло териториално значение, създадени да определят полето на влияние и действие на кварталните банди. Това е автентична градска калиграфия, развита от бандите със собствени стриктни правила и характерен език, създадена за улично писане.

Ще завърша с цитат на Чаз Бохоркес, който добре описва порива на човек да пише върху стените: „Чувстваш, че когато изписваш името си, ти съществуващ, начинът по който го пишеш те прави по-силен, а изписвайки го на стената, те прави безсмъртен.“ (I feel that by writing your name makes you exist, how you write makes you strong, and by writing on the wall, it makes you immortal“).

Фиг.1 Заглавие на вестник Ню Йорк Таймс

Фиг.2 Староанглийски или Готически шрифт, в случая това е шрифтът Monotype Old English Text

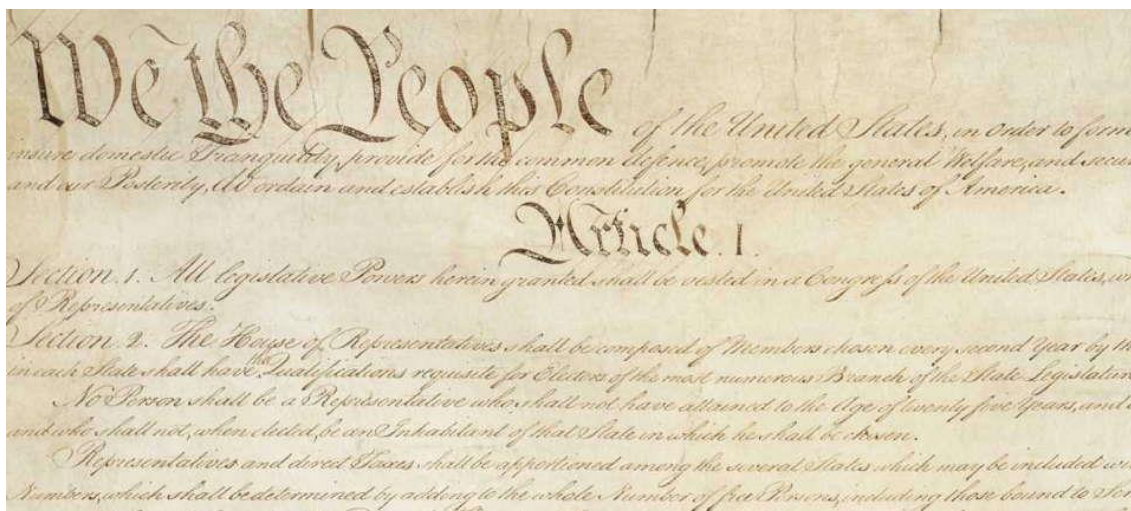

3)

4)

Фиг. 3 Сертификат за брак
Фиг. 4 Сертификат за раждане

Фиг. 5 Конституция на САЩ

Los Angeles Times
LIBERTY UNDER THE LAW   TRUE INDUSTRIAL FREEDOM

FRIDAY MORNING, JANUARY 18, 1936.

IN TWO PARTS — 34 PAGES.
Part I — GENERAL NEWS — 18 Pages
DAILY, FIVE CENTS

TIMES OFFICES
322 West 7th Street
And Throughout the Western States

NT SEEKS BANNING COMPANIES

Weapons Studied as Death of All Such Concerns Asked

IN, Jan. 14. (AP)—President Roosevelt tonight announced on all business holding company press conference. The White House choice of weapons to be used in the contemplated to touch every segment of American industry.

The death sentence imposed on holding companies in the utility industry in the 1935 act is a step toward the new surge. The President stated that Wendell L. Willkie, head of the Committee on Public Works, recently had urged him to repeal this restriction and that his plea had been rejected.

DIFFICULTY FACED
Tonight, however, a preliminary survey of Congressional sentiment indicated that the administration will have difficulty in repealing the act.

There is widespread sentiment in both houses to lift the ban, and also there is a definite trend away from reform measures in favor of those which would promote recovery.

BUSINESS CONFERENCE
Mr. Hoover was given prominence in the executive session of the White House dinner where he met with President Hoover, a party of J. P. Morgan & Co., International Chamber of Commerce, Young, chairman of General Electric Company, John L. Lewis, chairman of the Committee for Industrial Organization, Philip Murray, leader of the C. I. O., and head of the Steel Workers' Union.

Socialists Fight Bonnet as Premier

Radicals in France Demand Leadership; Demonstrations Asked

PARIS, Jan. 15. (Reuters)—The national council of the Socialist party, meeting early today called for nationwide demonstrations against Georges Bonnet, who is attempting to form a new government, and asked a grave financial crisis.

Bonnet, until seven months ago French ambassador in the United States, last night accepted the task of seeking a new government after three former premiers had rejected similar offers from President Laval.

LEADERSHIP DEMANDED
The Socialists, led by Vice Premier Blum, who criticized the Premier's list in power, met tonight before midnight and demanded that they be given leadership of the new government.

It was the Socialists' most powerful spokesman in the Chamber of Deputies, who tonight, about the downfall of Premier Chamberlain, said yesterday when their ally minister in the Cabinet resigned in a brief interview that he would not support a return to the Bonnet government.

Bonnet, a veteran financial expert, retained last night upon appointment, a budget and blamed the Communists for the nation's wave of labor disorders.

TALKS INTERRUPTED
Bonnet interrupted his conversations with political leaders shortly after midnight and it was evident that he had been

Police Find Assassin Clew in Bombing of Harry Raymond

Third Attempt Made on Life of Det Chief

Investigation at Page 18, Part I

A third piece of evidence found at the scene last night, on a systematic search of it, was underlined for the homicide men who attempted to assassinate Harry Raymond, private detective, at his home early yesterday.

Raymond was critically but not fatally wounded when he stepped on the stairs of his new automobile, and the black powder bomb attached to it exploded.

GARAGE WRECKED
The air and garage at 508 South 6th street were wrecked and the garage suffered more than a score of injuries in the blast which wrecked the neighborhood in the Hotchkiss Heights district.

As Mrs. Wally of central hotchkiss Heights, Ray Premier, police station, and half a dozen of them last night began recovering the wreckage when the discovery of a lead which officers had made identify the bomb.

Following he knows the identity of those plotting against the life of Harry Raymond, he will use the master blueprint.

VICTIM GUARDED
"I think I know who did this. I'll take care of the investigation."

PART OF AUTO BLOWN THROUGH GARAGE ROOF. Here is a view of the damage caused when Harry Raymond stepped on the starter of his automobile and set off a bomb that had been placed on the motor. Note the hole in the roof through which a section of the hood was hurled skyward.

Фиг. 6 Вестник Лос Анджелис таймс

Фиг. 7 Доктрина Бреве (Doctrina Breve), първата печатна книга в Америка

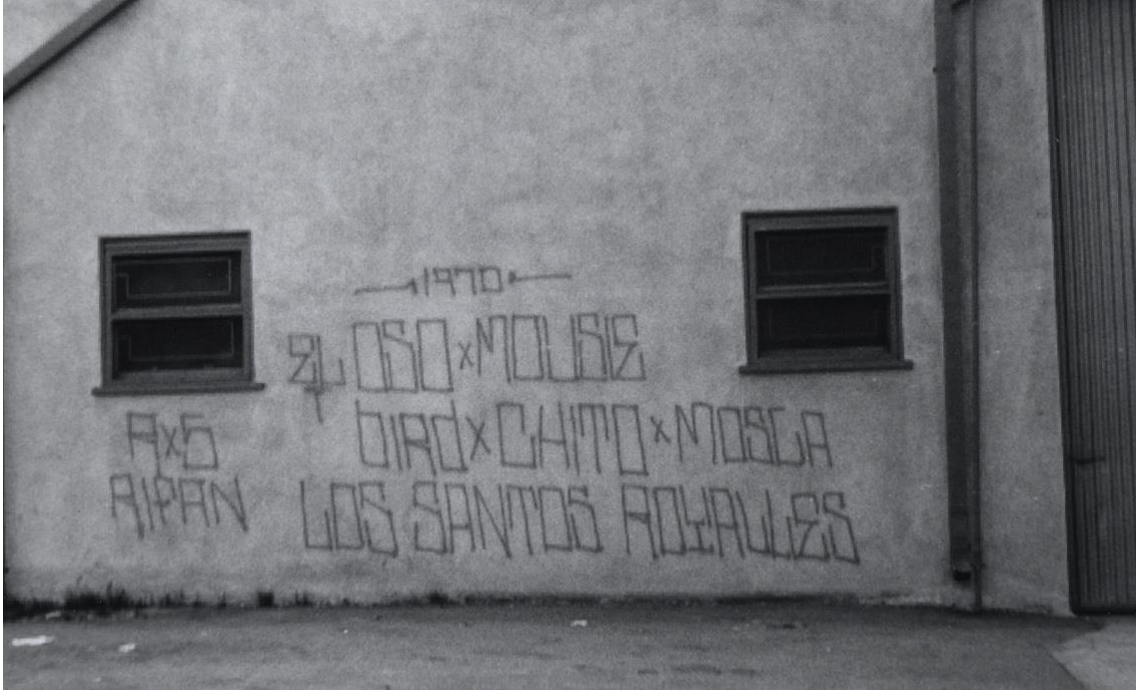

Фиг. 8 Ню Йоркски стил, главни и редовни букви в един надпис (TWiST ONE, JaDe I)

Фиг. 9 Чаз Бохоркес и изписаните със спрей букви (1975)

Фиг. 10 Чоло графити от 70-те години на XX век

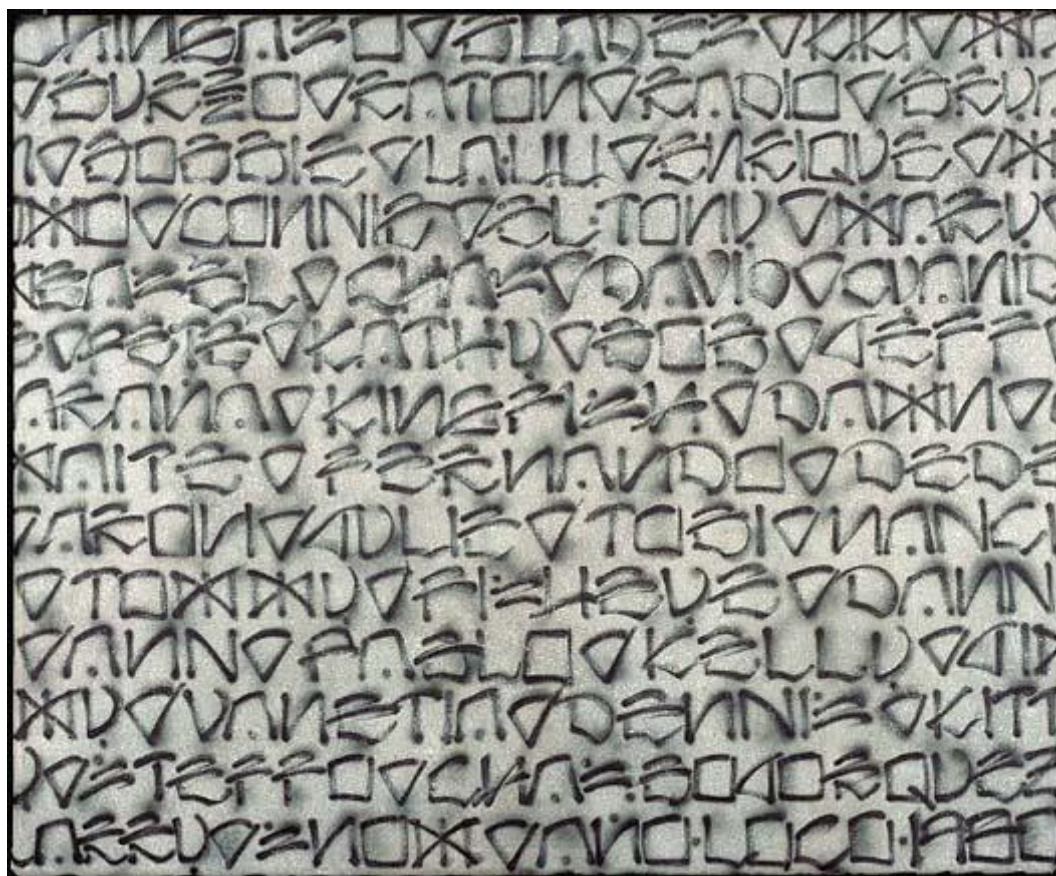

Фиг. 11

Фиг. 12 Известният череп Señor Suerte (Чаз Бохоркес)

Фиг. 13 Чоло графити (Чаз Бохоркес)

14)

15)

Фиг. 14 El Santo, Шрифт инспириран от Чоло надписите
Фиг. 15 Redwood Regular, инспириран от Чоло надписите

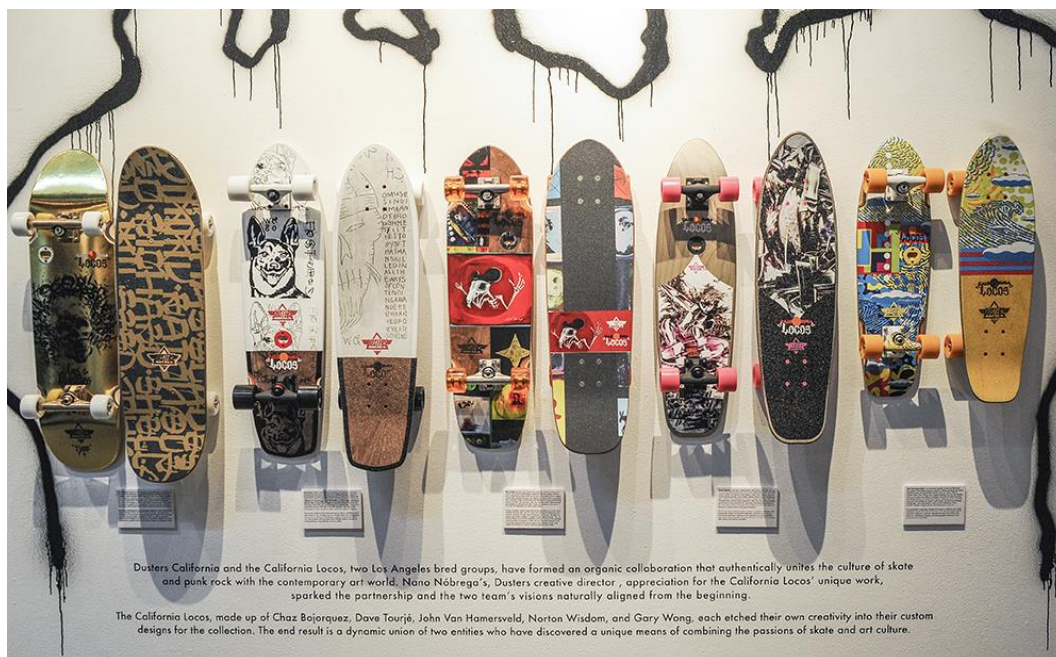
16)

17)

Фиг. 16 Шрифт инспириран от Чоло надписите
Фиг. 17 Дизайн на Обложка на диск с типография инспирирана от Чоло надписи (Mike Giant)

Dusters California and the California Locos, two Los Angeles bred groups, have formed an organic collaboration that authentically unites the culture of skate and punk rock with the contemporary art world. Nana Nóbrega, Dusters creative director, appreciation for the California Locos' unique work, sparked the partnership and the two team's visions naturally aligned from the beginning.

The California Locos, made up of Chaz Bojórquez, Dave Tourje, John Van Hamersveld, Norton Wisdom, and Gary Wong, each etched their own creativity into their custom designs for the collection. The end result is a dynamic union of two entities who have discovered a unique means of combining the passions of skate and art culture.

Фиг. 18 Дизайни на скейтбордове (Dusters California X California Locos)

19)

20)

Фиг. 19 Дизайн на скейтборт с типография инспирирана от Чоло надписите (SANTA CRUZ)

Фиг. 20 Плакат с Чоло надписи

Фиг. 21 Шапка с надпис инспириран от Чоло графитите (TRENTON)

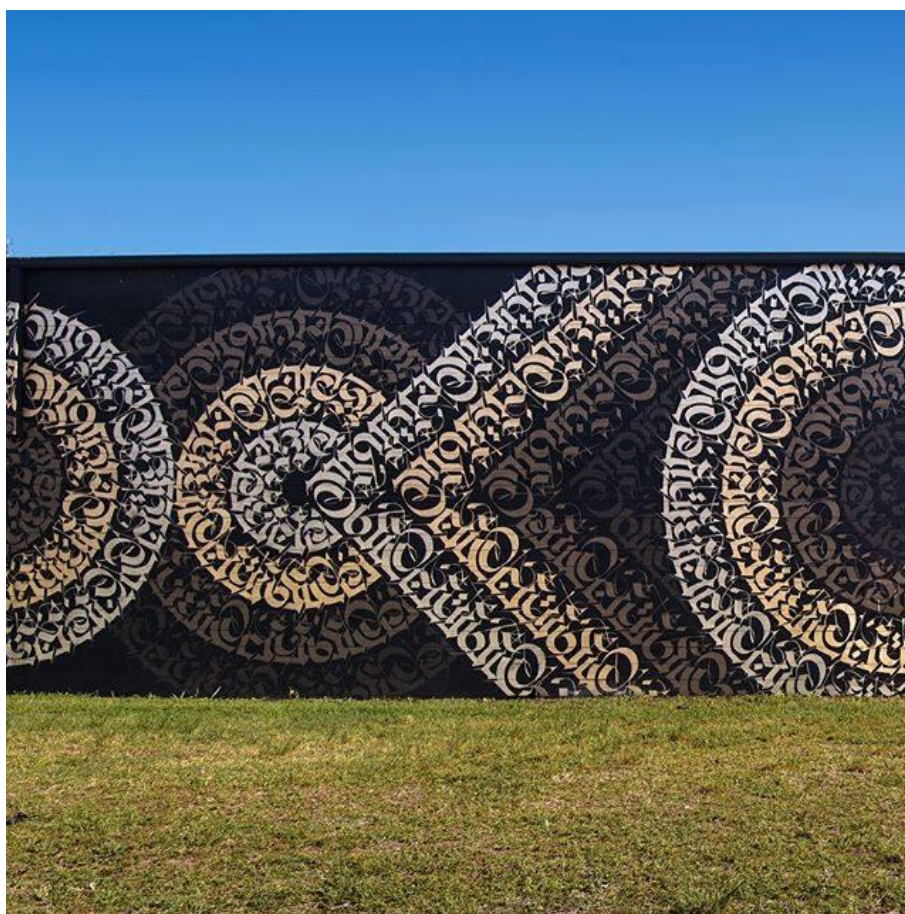

Фиг. 22 Дизайн на тениска инспириран от Чоло графитите (REBEL 8)

Фиг. 23 Плакат с Чоло надписи

Фиг. 24 Криптик (Cryptic)

Фиг. 25 Татуировка с калиграфия, инспирирана от Чоло графитите

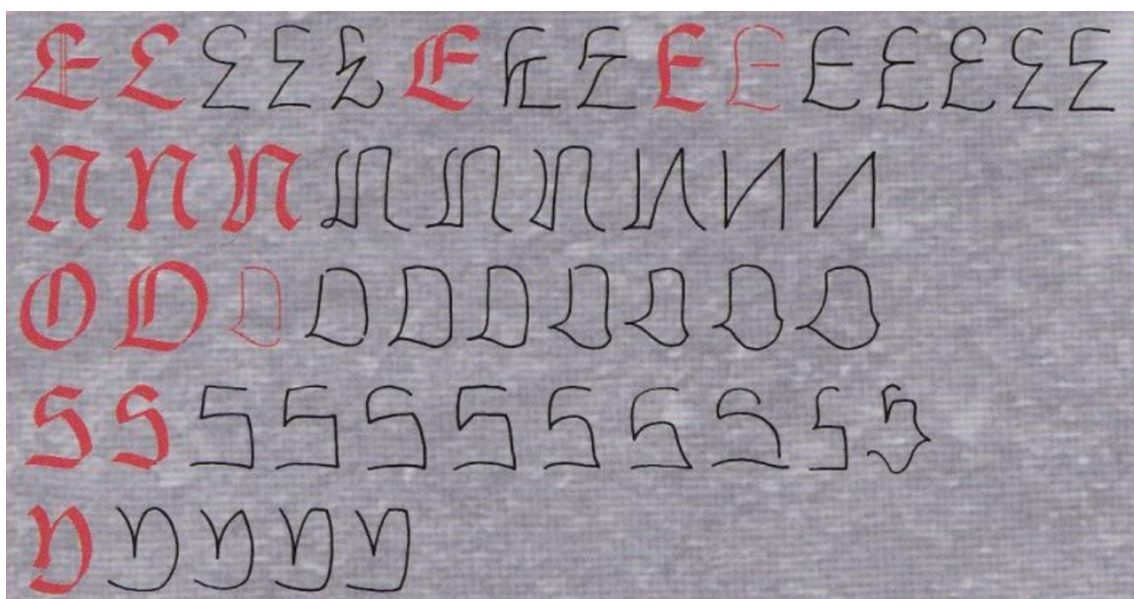

Фиг. 26 C/S, Con Safos (С респект)

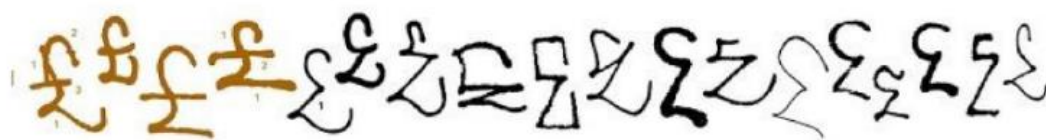

Фиг. 27 Няколко вариации на гангстерско Е, както и буквите L, T, C

Фиг. 28 Еволюция на някои Чоло букви, Skye Oleson-Cormack

Фиг. 29 Еволюция на Гангстерското Е (Cholo Writing: Latino Gang Graffiti in Los Angeles)

Литература // References

- Burciaga, J. A. (1992).** Drink Cultura: Chicanismo, Joshua Odell Editions, 1992, p. 140, ISBN 1877741078/ 9781877741074.
- Chastanet, F.; Gribble, H. (2009).** Cholo Writing: Latino Gang Graffiti in Los Angeles, SCB Distributors, 2009, p.135, ISBN 9185639850, 9789185639854.
- Hundertmark, C.; Hartl, P. (2017).** The art of writing your name: Urban Calligraphy and Beyond, Publikat Verlags und Handels KG, 2017, p. 256, ISBN 3939566500, 9783939566502.
- Pape, Ch. (2013).** The golden age of gang graffiti, Swindle, 2013, p. 88.
- Phillips, S. A. (1999).** Wallbanging!: Graffiti and Gangs in L.A., University of Chicago Press, 1999, p. 383, ISBN 02266677239000, 9780226667720.
- Poirier, M. (1982).** Street gangs of Los Angeles county, p. 94, 1982.
- Ross, J. I. (2016).** Routledge Handbook of Graffiti and Street Art, Jeffrey Ian Ross. Routledge, Devon, UK, 2016, p. 520, ISBN 9781138792937.

Симеон Живков Желев –

*докторант редовна форма на обучение в катедра ГДВК, ФИИ, ВТУ „Св. св.
Кирил и Методий“*

Simeon Zhivkov Zhelev -

*PhD student full-time study at the Department of GDVK, FII, VTU "St. St. Cyril and
Methodius "*

INIS SERIES

Онлайн поредица на
интердисциплинарната научна мрежа

Информационно общество

Том 1, 2022

<http://www.math.bas.bg/vt/inis/series/>

Редактори

Галина Богданова, Светослав Косев

Технически редактори

Николай Ноев, Пламен Кондов,
Николина Джановска

Издание на:

Институт по математика и
информатика при Българска академия на
науките, България

С помощта на:

Великотърновски университет
„Св. св. Кирил и Методий“, България

Online Journal of the
Interdisciplinary Scientific Network

Information Society

Volume 1, 2022

ISSN: 2815-4231

Editors

Galina Bogdanova, Svetoslav Kosev

Technical Editors

Nikolay Noev, Plamen Kondov,
Nikolina Dzhanovska

Published by:

Institute of Mathematics and Informatics
at the Bulgarian Academy of Sciences,
Bulgaria

Helped by:

“St. Cyril and St. Methodius”

University of Veliko Tarnovo, Bulgaria